

A SZENT BORBÁLA VÉGZETE

Élt egyszer Törökországban egy Ali Csorbadzsi nevű ember a lányával, Tímeával. Ali nagyon gazdag ember hírében állt, ő volt a török szultán kincstárnoka Isztambulban. A szultán elhatározta, hogy megújítja birodalmát, de a hivatalnokai fellázkodtak az intézkedés ellen. A szultán sok embert kivégeztetett. Ali rájött, hogy őt is meg akarják ölni. Ezért úgy döntött, hogy vagyonával és lányával elmenekül az országból. Görög kereskedőnek öltözött és hajót bérelt. Alinak majdnem sikerült megszöknie üldözői elől. Egy török kém azonban felismerte őt. Ali úgy döntött, hogy feláldozza az életét. Azt gondolta, hogy így meg tudja menteni a lányát, Tímeát. Ali megbízta Tímár Mihály hajóskapitányt, hogy segítsen a lányának. Arra is megkérte Mihályt, hogy mentse meg maradék vagyonát, a rakomány búzákat. Ezután Ali halálos mérget vett be. Megkérte Mihályt, hogy a holttestét dobják a Dunába. Mihály teljesítette Ali kérését. Ezért az üldözőik nem találták meg Ali holttestét, és nem tudták azonosítani a szökött kincstárnokot. Így menekült meg Ali vagyona, ami most már Tímea öröksége lett. A rakomány búzára felül Ali ezer aranyat is hagyott a lányára. Az arany szintén a hajón volt, egy ládában.

Tímár Mihály hajóskapitány hajója, a fedélzetén Ali lányával, Tímeával felfelé haladt a Dunán. A hajó neve Szent Borbála volt. Az árral szemben mentek. Állatok vontatták a hajót, régen ugyanis állatokkal vontatták a hajókat. A hajó raktere tele volt búzával. Mihály elégedett volt, a hajó jól haladt úti célja, Komárom felé.

A Duna alföldi szakasza hosszú és unalmas volt. Arrafelé nincsenek sziklák, vízesések vagy várromok. Csak fűzfák és nyárfák mindkét parton. Ezekről nem lehetett érdekeset mondani Tímeának. A lány amúgy sem jött ki a kabinjából. Nem szólt senkihez, mert nem tudott magyarul. Egész nap egyedül üldögélt az ágyán. Az ételből sem evett. Idegennek érezte magát a hajón. Egy fiatal lány egyedül a mogorva matrózok között, akik ráadásul valami idegen nyelven beszéltek. Nem ismert senkit a legénységből. Tímea sokat sírt a kabinjában. Mihály éjjelente hallotta őt, ahogy nagyokat sóhajtozik. De sírni nem hallotta soha. Tímeát nagyon megviselte az apja halála. Ezt látta rajta Mihály is. Attól félt, hogy a lány örökre magába zárkózik. Hogyan tudta volna bárki megvigasztalni?

Miért gondolt Mihály folyton a lányra? A lány fehér arcát nem tudta elfelejteni. Sem ébren, sem álmában. Mihály abban a pillanatban beleszeretett, ahogy meglátta. Szép és gazdag lány volt. Az apjától ezer aranypénzt örökölt és a hajó rakományát, a rengeteg búzákat. A búza nagyon sokat ért. És a lánynak ékszerei is voltak. Nagyon gazdag lánynak számított.

Mihály viszont szegény volt. Történetünk idején a gazdag lányokat csak gazdag emberhez adták feleségül. Miért gondolt Mihály annyit a gazdag leányra? Más lett volna a helyzet, ha ő a gazdag, és a lány szegény. Akkor megkérhette volna a lány kezét.

– Milyen gazdag Tímea! – töprengett Mihály. – Szegény vagyok én egy ilyen gazdag lányhoz. Nem lesz az enyém soha.

Más kérdés is foglalkoztatta Mihályt. Ali Csorbadzsi vagyona tizenegyezer aranyat ért. Ennyi arany elférne egy nagyobb zsákban. A zsák súlyra sem lenne sok. A zsákot meg egy ember egyedül is elbírná, és akár két hét alatt eljuttathatná Komáromba. Komáromban pedig már várja Tímeát Ali Csorbadzsi barátja, a kereskedő Brazovics Atanáz. Vajon miért váltotta a zsáknyi aranyat búzára Ali Csorbadzsi? A búza szállítása nehezebb, mint a zsák aranyé. Ennyi búzához már hajó kell. A hajóút másfél hónapig tart. Viharok, örvények, sziklák és zátonyok nehezítik a haladást. De más veszélyek is leselkednek az utasokra és a legénységre. Útközben feltartóztathatja őket az őrség. Mihály nem tudta megfejteti ezt a kérdést: miért jobb a búzát szállítani, mint az aranyat?

És volt még egy kérdés: tudniillik, egy nagy török hadihajó üldözte őket. Vajon miért akarta a török szultán elfogni Alit és a lányát, Tímeát? Kémek és futárok kergették őket. Talán a pénzért? Emlékezetes, hogy Ali kincse tizenegyezer arany volt. Ez bizony nagyon nagy pénz egy szegény hajóskapitánynak, különösen, ha feleséget akar magának. Ha neki ennyi pénze volna, Tímeát is feleségül kérhetné. A török szultánnak viszont a tizenegyezer arany csak aprópénz. A török szultán sokkal gazdagabb volt, nem lehetett szüksége erre az aranyra. Miért akarták mégis elkobozni tőlük? Hiszen a sok arany úgysem került volna vissza a szultánhoz. A korrupt hivatalnokok ellopták volna az egészet. Vagy nem is a pénz miatt akarták elkapni a törökök Ali Csorbadzsit? Lehet, hogy Tímea miatt üldözték őket? Nem tűnt ugyan valószínűnek, Mihály mégis könnyen el tudta képzelni ezt. Életében nem látott még Tímeánál gyönyörűbb lányt. Fekete haja volt, sűrű összeérő szemöldöke és fehér bőre. Különleges szépség volt.

A hosszú hajóút során egy este elfújta a szél a felhőket. Mihály kinézett a kabinja ablakából. Meglátta az újholdat, ami vörösen izzott a láthatáron. A hold vörös sarlója a Duna vizén tükröződött.

Mihály emberi arcnak látta a holdat. A hold mintha megszólította volna, de Mihály nem értette a hold beszédét. A holdkóros álmában követi a holdat. Ő érti, hogy mit mond. De amikor felébred, elfelejti, hogy mit beszélt vele.

A hold alámerült a Dunába. A hajó orráig tükröződött a hold fénye a vízen. Azt üzenté Mihálynak: nem értesz? Az utolsó fénycsík is eltűnt a víz alatt. A hold azt mondta: holnap visszajövök, akkor majd megértesz.

Amikor az este beköszöntött, a Szent Borbála kormányosa azt javasolta, használják ki a naplemente utáni jó időt. Menjenek tovább, hiszen már közel járnak Komáromhoz. A kormányos errefelé jól ismerte a Dunát, bekötött szemmel is elkormányozta a hajót. Úgy tudták, hogy arrafelé nincs semmi veszélyes a Dunában. De tévedtek! Egyszer csak halk roppanás hallatszott a víz alól. A kormányos rémülten kiáltott a vontatóknak: „Megállj!” Mihály, a hajóskapitány elsápadt. Dermedten állt egy percre. Indulás óta most először látszott ijedtség az arcán.

– Farönkre mentünk! – kiáltott Mihály a kormányosnak.

A kormányos elengedte a kormányt. Nagy és erős ember volt, mégis sírva futott a kabin irányába.

– Farönkre mentünk! – kiáltoztak az emberek.

De hogyan került a hatalmas farönk a folyóba? Az áradó Duna elmosza a partot, a kidöntött nagy fákat elsodorja a víz. A gyökerekre tapadt föld lehúzza a fát a víz alá.

A kormányos ki tudja kerülni a sziklákat és a zátonyokat, de a víz alatti farönktől semmi sem véd meg. Sem tapasztalat, sem ügyesség. A dunai hajók ezek miatt a láthatatlan farönkök miatt süllyednek el.

A felfelé vontatott hajó a rakománnyal együtt nekiment egy ilyen rönknek. A rönk kilyukasztotta a hajó fenekét, a hajó keresztbe fordult a folyón, és az orra süllyedni kezdett.

– Végünk van! – ordította a kormányos.

A hajót nem lehetett megmenteni. A hajó tele volt zsákokkal. Mire megtalálják a léket, hogy betömjék, rég elsüllyednek. Így aztán a matrózok menekülni kezdtek, mentőcsónakba dobálták a holmijukat.

A hajó keresztbe fordult a folyón, és orrával süllyedni kezdett. Mihálynak, a hajóskapitánynak ekkor eszébe jutott Tímea. Gyorsan a kabinjához sietett és benyitott hozzá.

– Kisasszony! Vegyen kabátot, és hozza a ládikót az asztalról! Süllyed a hajó. Menekülni kell.

Mihály feladta az ijedt lányra a kabátját, és ráparancsolt, hogy üljön be egy mentőcsónakba. Majd a kormányos segít neki. De a kormányos nem segített Tímeának. Amikor a kormányos meglátta a lányt, nagyon dühös lett. A hajósok ugyanis babonás emberek. És egy nő a fedélzeten balszerencsét jelent. Ezért lett dühös a kormányos.

– Ez az összenőtt szemöldökű, sápadt boszorkány szodor minket veszélybe. Rég vízbe kellett volna dobni!

Tímea persze nem értette a kormányos szavait, hiszen nem tudott magyarul. De a kormányos dühös szemétől megrettent. Visszament a kabinjába. Lefeküdt az ágyára. Nézte, ahogy a víz befolyik a kabin ajtaján. A víz lassan már az ágya széléig ért. Most elviszi a víz őt is... A víz alá, oda, ahol a halott apja fekszik, a Duna fenekére. Akkor legalább megint együtt lehetünk! – gondolta Tímea.

Mihály közben mindent kimentett a kabinjából, bár már térdig gázolt a vízben. Aztán a mentőcsónakhoz sietett.

– Hol van Tímea? – kérdezte Mihály a kormányostól.

– Nem tudom – felelte a kormányos. – Bár meg se született volna!

Nem tetszett a válasz Mihálynak, hiszen eszébe jutott, mit ígért Alinak, Tímea apjának: vigyáznom kell a lányra! Így aztán fogta magát és visszarohant Tímea kabinjához. A víz már a derekáig ért.

– Hozza a ládikót is! – mondta Mihály. Nem akarta elveszíteni a ládikót. Abban volt a lány összes vagyona, hiszen a hajó mindjárt elsüllyed a sok búzával. Az arannyal teli ládikó jelentette Tímea jövőjét. Milyen sors jutna az arany nélkül Tímeának?

– Igen, hozom! – felelte a lány.

Mihály nem is kérdezett tőle többet, ölébe vette a lányt és kirohant vele a fedélzetre. A karjában vitte a mentőcsónakba. Leültette a mentőcsónak közepére, a matrózok közötti szűk helyre. Éppen időben, mert a Szent Borbála nagyon gyorsan süllyedt. Orral előre merült el. Pár perc múlva csak a fedélzet és az árbóc látszott ki a vízből.

– Indulás! – parancsolt Mihály a matrózoknak. A mentőcsónak elindult a part felé. Ekkor Mihály a lány felé fordult.

– Hol van a ládikója? – kérdezte görögül Mihály a lányt.

– Itt van! – mutatta Tímea a dobozt.

– Milyen doboz ez? Hiszen ebben csak édesség van! Ez nem a kincsesládikó! – kiáltotta Mihály kétségbeesetten.

Tímea a finomságokkal teli dobozt mentette meg a hajóról. Az édességgel a komáromi nagykereskedő, Brazovics Atanáz lányának akart kedveskedni. A finomságokkal teli dobozt neki szánta. A kincses teli ládikót viszont otthagya a süllyedő hajóban. Nem gondolt arra, hogy abban a ládikóban volt minden vagyona.

– Vissza a hajóhoz! – parancsolta Mihály az egyik matróznak.

– Megbolondult, hogy a sötét víz alá akar merülni? – morgott a matróz.

– Fordulj! Ne beszélj! Itt én parancsolok! – kiáltotta Mihály.

Mihály nem kért senkit a feladatra, ő maga ugrott át az elsüllyedt hajóra. A kötélbe kapaszkodva a víz alá bukott. Tímea meg csak meresztette a szemét, amikor Mihály eltűnt a hullámokban.

– Te is a víz alá menekülsz előlem? – kérdezte saját magától Tímea. Eszébe jutott, hogy ugyanez történt az apjával is. Nem akart megint elveszíteni valakit.

Mihály közben elérte a hajót. Nagyon kellett vigyáznia, mert a hajó az oldalára dőlt a víz alatt. A fedélzet deszkáiba kapaszkodott, hogy ne ragadják el az örvények. Aztán megtalálta a kabin ajtaját is, szerencsére nyitva volt. A kabinban teljes sötétség uralkodott. Mihálynak tapogatóznia kellett. Az asztalhoz közeledett, de nem találta a ládát. Az ágyon is kereste, de ott sem találta. Az ágyat a víz felemelte plafonig. Mihály lehúzta. Itt sem találta a ládikót. Hiába tapogatózott, nem találta sehol a ládát. Végül csak beleakadtak a lábai, mert a láda a padlón feküdt. Megfogta a ládát. Átúszott a kabin másik oldalára. Ott nem kellett kapaszkodnia, megtartotta a víz.

Tímea közben úgy érezte, hogy Mihály örökké a víz alatt marad, pedig csak egy percig volt odalent. Tímea visszatartotta a levegőt. Kíváncsi volt, hogy meddig bírja. Nagyot sóhajtott, amikor Mihály feje végre kiemelkedett a vízből. Tímea elmosolyodott, amikor Mihály odaadta neki a ládikót. De nem a láda miatt mosolygott!

– No, jó uram, háromszor ázott el az összenőtt szemöldökökért! Háromszor! – kiáltotta az egyik matróz, amikor kihúzta Mihályt a vízből a mentőcsónakba.

Tímea halkán megkérdezte Mihálytól, hogy mit mondott a matróz. Mihály megmondta neki görögül. Tímea hosszan nézte őt, és halkán megismételte: háromszor.

A mentőcsónak a part felé úszott. Az esti fényektől acélszínű volt a folyó. A szürke víztükroön egy hosszú fekete vonal látszott. Az elsüllyedt Szent Borbála teteje.